

Dag Daniš: Obyčajní majú veľký plán. V štýle magického realizmu

- CZ24 News | 13. září 2022

SLOVENSKO: Obyčajní majú veľký plán. V štýle magického realizmu

1. Čaputová sa poteší

Keď SaS definitívne odišla z vlády, časť progresívneho tábora oprášila svoje staré fóbie z nástupu „konzervatívnej revolúcie“. A orbanizácie Slovenska. Bez SaS vraj hrozí, že konzervatívne jadro vlády spojí sily s „fašistami“. A otočí vzornú zahraničnú a bezpečnostnú politiku Slovenska.

Aj po voľbách 2020, aj po koalícnej kríze 2022 bola bolesť progresívcov fantómová. V réžii Matoviča nikdy neuvidíme ani konzervatívnu, ani národnú politiku. Nemá na to.

Keď si zalistujeme v životopisoch kandidátov na ministrov, zistíme, že tu máme skôr predklon voči Prezidentskému palácu. A jeho „atlantickému“ (proamerickému) osadenstvu. Nové tváre, ktoré riešia ponuky na ministrov, pôsobia ako ľudia Zuzany Čaputovej alebo jej tímu.

Ponuku na ministra zahraničných vecí mal dostať diplomat Rastislav Káčer. Bývalý veľvyslanec v USA a pri NATO má povesť silne proamerického „jastraba“, pri ktorom ešte aj Korčok pôsobí ako slabý odvar. Ako minister hospodárstva sa spomína Karel Hirman, aktivista proatlantickej mimovládky SFPA. Kandidátom na ministra školstva má byť kouč z prostredia aktivistov Daniel Bútora, syn Martina Bútoru, bývalého veľvyslanca v USA. Daniel Bútora v minulosti pôsobil v americkom štátnom rozhlase Slobodná Európa.

Všetci majú spoločný profil. Sú radikálnejší a horší ako ich predchodcovia. Pôsobia, povedané trochu prepálenými slovami Gyimesiho, ako zástupcovia 51. štátu USA. Nie ako zástupcovia Slovenska a slovenských (európskych) záujmov.

Samozrejme, sú to len predbežné návrhy v prípravnej fáze, ktoré môžu naraziť na politické rozhodovanie v koalícii. A niektoré pravdepodobne aj narazia. Ukazujú však, že od „konzervatívnej vlády“ sme ďaleko. Takéto návrhy by sme očakávali skôr od partie okolo PS – Spolu a OKS. Nie od Matoviča s Kollárom. Mená kandidátov na ministrov zverejnil Denník N.

Kto dával menovaným ponuky, nie je známe. Nápady sa pravdepodobne rodili v prostredí politických poradcov, ktorí chcú kľúčové ministerstvá modelovať tým „správnym“ (predpísaným) smerom. A podľa predstáv Prezidentského paláca. Strany OĽaNO a Sme rodina budú personálnu politiku skôr pripomienkovať ako priamo tvoriť.

Napokon, tak to dnes chodí, a nielen na Slovensku. Strany nie sú až také podstatné, zvolení lídri nie sú až takí podstatní. Relevantní hráči sú dnes aktivisti, diplomati, médiá. Ako strážcovia „režimu“ či „generálnej línie“. A bojovej vlajky, pod ktorou slúžia.

Treba však dodať, že Matovič s Kollárom dnes pri nomináciách nových ministrov nemôžu príliš vyskakovať. Ak neukážu novú parlamentnú väčšinu, ťažisko moci sa presunie o niečo bližšie k prezidentke (aspoň pri výbere mien do vlády). A čiastočne aj k premiérovi menšinovej vlády. Strany, ktoré nedržia väčšinu poslancov, predsa nikoho nemusia zaujímať.

Matovič je na tom výrazne horšie ako Fico po marci 2018. Nemá koalíciu s parlamentnou väčšinou.

Nemá premiéra, ktorý by to vedel balansovať na obe strany. Je a bude pod tlakom prezidentky. Nemá ľudí – do vlády sa mu tlačia figúry, za ktoré by sa vedeli nadšene postaviť Truban s Kiskom a Čaputovou.

A hlavne: nemá ani matné tušenie, čo robiť.

2. Magický plán Obyčajných

Cez víkend mali Obyčajní veľkú bojovú poradu. Zišli sa ministri, poslanci, vedenie. A spoločne dumali, ako uhrať menšinovú vládu.

Zatiaľ je známe len to, že hospodárstvo si má osvojiť Boris Kollár (Sme rodina). Zahraničné veci a školstvo zas OĽaNO. O spravodlivosť sa ešte pretláčajú Kollár s Matovičom.

Kto čakal viac, teda plán a stratégiu pre vládu, ten asi nepozná Matoviča.

O „veľkom pláne“ prenikli von len tieto informácie od jedného z poslancov Obyčajných. „Zodpovednosť je na OĽaNO, ale to neznamena, že musíme mať vyslovene plán.“ Povedal to poslanec Vetrák o perspektíve menšinovej vlády.

„Plán“ Obyčajných je vlastne niečo na štýl magického realizmu. Neexistuje. No všetci Obyčajní za ním pevne stoja.

Asi sa netreba veľmi čudovať, že za týchto okolností preberá iniciatívu prezidentka, aktivisti, médiá, trollovia a režimoví influenceri. Politika a fyzika majú jedno spoločné: neznesú vákuum.

Je to škoda. Nie pre Obyčajných. Je to škoda pre Slovensko.

Na ministerstve zahraničných vecí či hospodárstva dnes nepotrebujeme kontinuitu (ani pritvrdzovanie línie), ale zmenu. Teda menej bojového zápalu a viac zdravého rozumu a zmyslu pre národné záujmy.

Aby nedošlo k nedorozumeniu: nie, v tomto komentári nevoláme po radikálnom obrate ani po vybočení zo západnej línie. Slovensko ako malá otvorená (a zraniteľná) krajina potrebuje európskych spojencov, nie dobrodružné experimenty.

To, čo by dnes prospelo Slovensku, je zdravé korigovanie zahraničnej či energetickej politiky tak, aby viac zohľadňovala európske a slovenské záujmy. A aby si priznala holý fakt, že stupňovanie hybridnej vojny vážne škodí Európe. A hlavne jej východnému okraju.

Ak to skrátime: Slovensko potrebuje viac proeurópskej politiky a menej proatlantickej. To isté platí o ďalších európskych krajinách.

Buď sa v európskych vládach presadia hlasy a sily, ktoré budú tlačiť na tlmenie konfliktu a hľadanie nových bezpečnostných dohôd pre celý kontinent, alebo na to rezignujeme. A budeme musieť strpieť, že EÚ už nebude zóna slobody a prosperity, ale bojisko. Krízový kontinent, ktorý si bude vyžadovať čoraz viac obetí.

Toto je hlavná výzva, ktorú by mali urgentne riešiť ministri, poslanci, strany, médiá.

Pre začiatok na to stačí málo: pokúšať sa o suverénne myslenie. To je také, ktoré si nehľadá pána (amerického či ruského) a sleduje vlastné záujmy.

Povedané jazykom republikánov: Európa na prvom mieste.

3. Liz Trussová. Karikatúra konzervativizmu

Británia prežíva nielen smútok za zosnulou kráľovnou Alžbetou II., ale aj nástup novej premiérky. Je to dôležitá správa. Británia patrí spolu so Spojenými štátmi medzi najaktívnejšie a najradikálnejšie krajiny v ukrajinskom konflikte. Napriek brexitu je dnes Veľká Británia kľúčovým európskym hráčom.

Žiaľ, po odchode „vojnového jastraba“ Borisa Johnsona prišla – ako to už v érach konfliktov chodí – ešte tvrdšia náhrada. Liz Trussová je zradikalizovaná.

A zároveň je slabo zorientovaná v základných európskych reáliách. Vo februári 2022, keď ešte diplomacia mohla odvrátiť vojnu a pristúpiť na rokovania o vzájomných bezpečnostných zárukách NATO – Rusko, sa stretla Trussová s Lavrovom. A dopadlo to otrasne.

Trussová ubezpečila Lavrova, že Británia nikdy neuzná suverenitu Ruska nad Rostovskou a Voronežskou oblasťou. Trussová si totiž pomýlila tieto ruské regióny s ukrajinským Donbasom.

V poriadku, človek sa občas pomýli. Horšie je, ak sa to kopí. Počas vojny ubezpečila pobaltské krajiny, že Británia ich pevne podporuje dodávkami cez Čierne more.

Ak takéto chyby predvádza žena v pozícii ministerky zahraničných vecí, asi niečo nie je v poriadku.

Trussová pritom nie je nevzdelaná ani naivná. Problém je len v tom, že symbolizuje nástup novej politickej generácie, ktorá má slabý zmysel pre realizmus a pragmatizmus. A mimoriadne silný zmysel pre ideologické frázy a politické predsudky.

Vojna v Európe je aj preto, že nová generácia politikov, nabitá poučkami, frázami a pózami od koučov z tretieho sektora, už nedokáže vnímať to, čo hovorí druhá strana. Politickej generácii okolo Margaret Thatcherovej, Jacquesa Chiraca či Helmuta Kohla by sa to nemohlo stať. Rozumeli remeslu. Chápali, že nosnou úlohou politiky je predchádzať konfliktom (vnútorným aj svetovým). Ich nástupcovia rozumejú len svojej bubline. Kto vybočuje, toho démonizujú. S fanatizmom, za aký by sa nehanbil ani bolševik či nacisti.

Lizz Trussová je okrem iného aj smutnou karikatúrou britskej konzervatívnej politiky. Tá – ako káže doba a režim – prestala byť konzervatívna. A stala sa zbytočnou. Britskí konzervatívci si museli osvojiť dúhovú vlajku, gender nezmysly, pózovanie v smere vetra.

Novú „konzervatívnu“ vládu Trussovej chvália ako zostavu, v ktorej väčšinu kľúčových postov nezastávajú bieli muži. Čo je naozaj zvláštne kritérium.

No nič. Rasizmus a sexizmus môžu mať rôzne podoby.

Politické elity osprosteli. Ale ostaňme optimisti. Možno sa raz dožijeme éry, keď prestaneme odsudzovať ľudí len za to, že sú bieli. Alebo muži. Alebo, len si predstavte tú hrôzu, aj bieli aj muži.

Možno...

4. Protesty a konšpirácie v hlave premiéra

Praha cez víkend zažila masové protesty. Viac ako 70-tisíc Čechov vyšlo do ulíc protestovať proti politike vlády.

Na akcii boli zvláštne dve veci. Bola veľká. Ľudia demonštrovali silu. A český premiér ju odsúdil ako výsledok práce proruských síl a extrémistov.

Je to výbušná kombinácia. Keď sa niekde zide mimoriadne veľa ľudí a vláda im vynadá do ruských agentov, potom máme blízko k čelnej zrážke. Teda k násilnostiam.

Reakcia českého premiéra bola hlúpa, urážlivá, konšpiračná (áno, existujú aj štátne konšpirácie). No zároveň príznačná. Veľa ľudí uvažuje ako on. Aj na Slovensku.

Takýmto ľuďom treba vysvetliť jednu podstatnú vec. V slobodnej západnej spoločnosti môžeme kritizovať rozširovanie NATO, vojenskú politiku Spojených štátov, zbrojenie, zlé rozhodnutia Únie. Takisto môžeme kritizovať obchodné sankcie, ktoré ochudobňujú Európanov, môžeme kritizovať ministrov, ktorí sa správajú ako lokaji „cudzej moci“.

Môžeme protestovať.

A teraz to podstatné: ak to robíme, neznamená to, že sme agenti Putina, čo doma rátajú ruble. Ani užitoční idioti Kremľa.

Znamená to len tolko, že odmietame stupňovanie konfliktu a sankcií, ktoré potápajú Európu. Nechceme, aby sme sa my a naše deti radikalizovali v hybridnej vojne, v propagande, v antipropagande, v tupých režimových kampaniach, ktoré robia z kedysi rozumných ľudí sfanatizovaných magorov. Nechceme návrat éry udaní a hľadania agentov a triednych nepriateľov.

Slovom, nechceme, aby sme boli ako európski pešiáci obetovaní v konflikte veľmocí, z ktorých dnes, po brexite, už žiadna nie je v Európskej únii.

Na záver jedna dobre mienená rada politikom. Ak niekde protestujú desiatky tisíc ľudí, neurážajte ich. Nerobte z nich triedneho nepriateľa. Skúste len vnímať, čo ich trápi. A prečo.

Ak sa to nepodarí, v Európe sa skončí nielen éra prosperity, ale aj éra slobody a vnútornej bezpečnosti.

ZDROJ: standard.sk